

Täysistunto

Tiistai 28.4.2020 klo 13.59—16.27

3. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi konkurssilain 2 luvun 3 §:n väliaikaisesta muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 46/2020 vp
Valiokunnan mietintö LaVM 4/2020 vp

Toinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotus, jonka sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä.

Keskustelu

14.00 **Sari Essayah kd:** Arvoisa puhemies! Jo viime viikolla ensimmäisessä käsittelyssä hallituksen esitystä käytiin varsin perusteellisesti läpi, mutta tässä valiokunnan mietinnössä erityisesti kiinnitän huomiota siirtymäsäännöksiin, joitten kohdalla valiokunta teki hyvää työtä, sillä on tietysti aivan selvää, että tämä pandemia-aika tulee vaikuttamaan nimenomaan velallisen hyödyksi näissä tilanteissa, mutta on kuitenkin haluttu sitten selkeästi näillä siirtymäsäännöksillä rajata sitä, mille aikavälille asetetuista konkurssisäännöksistä on kyse. Eli tätä toista kohtaa on, kuten valiokunta on sanonut, ”aiheellista tarkistaa sisällöllisesti ja kielellisesti niin, että konkurssiin hakemisen kannalta merkityksellisiä ovat konkurssihakemuksen perusteena olevat maksuvelvoitteet, jotka ovat erääntyneet yli kaksi kuukautta ennen väliaikaisen lain voimaantuloa”. Tämä on minun mielestäni tässä nyt tärkein valiokunnan tekemä työ, ja tällä on haluttu selkeästi rajata tämä lakiesitys koskemaan nimenomaan koronatilanteesta johtuvia ulosottoja, ei niin, että tämä koskisi noin yleisesti kaikkia jo aiemmin tehdyillä hakemuksilla konkurssiin asetettuja yrityksiä.

14.02 **Pauli Kiuru kok:** Arvoisa herra puhemies! Tämä lakiesitys on kannatettava ja aivan oikeansuuntainen. Nyt kun näitä lomautuspäätöksiä, irtisanomispäätöksiä, kassakriisejä tulee kiihtyvään tahtiin, kannustan hallitusta olemaan hereillä ja miettimään kaikkia niitä mahdollisia keinoja, joilla voidaan yrityksiä auttaa tässä poikkeuksellisessa tilanteessa. Se on aivan varmasti niin, että on helpompi mennä tämän kuolemanlaakson yli jonkun apukeinon kautta kuin niin päin, että yritys joutuu lopettamaan ja sen jälkeen sitten taloudellisten aikojen toivottavasti jossain vaiheessa parantuessa lähdetään perustamaan uutta yritystä, työllistämään uudestaan. Tämä on se pienemmän riesan tie, että tehdään kaikki se, mitä on tehtävissä.

14.03 **Minna Reijonen ps:** Arvoisa herra puhemies! Esityksen tavoitteena on estää sellaisen tilanteen syntyminen, jossa koronavirustilanteen vuoksi maksuvaikeuksiin joutunut

Pöytäkirjan asiakohta PTK 63/2020 vp

yritys asetettaisiin konkurssiin konkurssiuhkaisen maksukehotuksen noudattamatta jättämistä koskevan maksukyvyttömyysolettaman perusteella. Tässä on ehdotettu puoli vuotta tämän voimassaoloajaksi. Ihmisille ja yrityksille on annettava inhimillinen mahdollisuus. Toisaalta velkojien on saatava rahansa jossain vaiheessa. Yrityksiä tulee olemaan paljon talousvaikeuksissa. Koronakriisi voi tuoda suurenkin konkurssiaallon.

Nyt on tärkeää myös lainsäädännön ajan tasalla pitäminen. Tämä on väliaikainen laki, ja tarvittaessa pitää säätää lisälakeja. Mietityttää silti, olisiko jo tässä pitänyt kuitenkin olla pitempi aika kuin tämä puoli vuotta. Nyt ei missään nimessä saa tapahtua se sama, mikä tapahtui silloin 90-luvun laman aikana.

14.04 Timo Heinonen kok: Arvoisa herra puhemies! Valtion pääomasijoitusyhtiö Tesin tuoreen selvityksen mukaan jopa joka kymmenes yrityksistä ei tule selviämään seuraavaa kuukautta, kun tässä katsotaan kaikkia eri toimialoja meidän yrityskentässämme. Tämä kuvaa vakavalla tavalla sitä, minkälainen meillä yritysten tilanne tällä hetkellä on. Koronapoikkeustila ja liiketoiminnan häiriöt ovat heikentäneet merkittävästi kaikkien eri yritysten toimintaa, mutta erityisesti pienten ja keski suurten yritysten liikevaihdot ovat romahkaneet.

Ensimmäisenä maaliskuussa tämä iski pieniin, yhden kahden hengen, yksinyrittäjiin sekä 5—9 henkeä työllistäviin yrityksiin, joiden liikevaihdot laskivat merkittävästi heti maaliskuussa. Majoitus- ja ravitsemusalalla yli 40 prosenttia yrityksistä kertoo käyttökäteen pudonneen 80:stä 100 prosenttiin. Parturit, fysioterapiat, jalkahoidot, taksityhtiöt, koulutukset — monien taksityhtiöiden liikevaihdosta on hukkunut 80 prosenttia. Erikois- ja tavaratalokaupoista noin puolet on menettänyt liikevaihtonsa lähes kokonaan. Lasku on alkanut myös nyt rakentamisen alalla. Kahvilat ja ravintolat ovat omassa poikkeuksellisen kriittisessä tilanteessa. Ja jos hallitus ei pikaisesti eduskunnan velvoittamaa tukipakettia ravintola- ja kahvila-alalle saa, niin siellä myös tätä nyt käsittelyssä olevaa lakia tarvitaan, eikä sekään tule estämään kahviloiden ja ravintoloiden ajautumista konkurssiin.

Tänään olemme myös saaneet vientialalta todella vakavia viestejä. Tarjousmäärät ovat huhtikuussa romahtaneet, ja Teknologiateollisuus ry:n toimitusjohtaja Jaakko Hirvola varoittaa jo nyt, että jos Suomen vienti sakkaa karulla tavalla, seuraus on karmea työllisyydelle ja hyvinvoinnin rahoitukselle.

Nyt myös yleisötapahtumat, festarit ja sen myötä erilaiset musiikkialan ammattilaiset, bändeistä valoon ja äänitekniikkaan, ovat erittäin tukalan tilanteen edessä. Arvioissa heidän menetyksistään puhutaan jo yli 150 miljoonasta. Konferenssit on kielletty, monet messukeskukset, tapahtumajärjestäjät ovat erittäin tukalassa tilanteessa. Itse asiassa lomautettujen määrä on nyt Suomen historian korkein. Edes 90-luvun lamassa emme nähneet näin korkeaa lomautettujen määrää. Maaliskuussa kokoaikaisesti lomautettuja oli 65 000. Edellinen ennätys oli 90-luvun lamasta, jolloin lomautettuja oli yli 55 000. [Puhemies koputtaa] — Arvoisa puhemies, käytän kansanedustajille kuuluvaa perustuslaillista oikeutta puhua hivenen pidempään.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Siis sen 3 minuutin jälkeen voitte pyytää uuden puheenvuoron. Näin on sovittu puhemiesneuvostossa.

Ja se on sitova päätös?

Pöytäkirjan asiakohta PTK 63/2020 vp

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Näin on sovittu puhemiesneuvostossa.

Puhemies Vanhanen ilmoitti, että se on ohje ja suositus.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Se on suositus.

Kyllä, eli jatkan hetken. — Arvoisa puhemies, 90-luvulla lomautettuja oli siis pahimmillaan 55 000 eli selvästi vähempi kuin tällä hetkellä. Ja nyt kun puhutaan konkurssiuhasta ja konkurssilainsäädännöstä, niin jo kuukausi sitten, huhtikuun alussa, joka viides työnantajista pelkäsi konkurssia. Ja nyt konkurssiin on mennyt yli tuhat yritystä alkuvuoden aikana.

Tässä esityksessä rajoitetaan siis väliaikaisesti konkurssiin hakemista velkojien hake-
muksesta. Yritysten tilanne on tukala, niin kuin tuossa edellä kuvasin, ja pitää huomauttaa, että nämä ongelmat johtuvat siis koronakriisistä ja ongelmiin yritykset eivät ole voineet varautua. Kannattavat ja toimivat yritykset ovat menettäneet asiakkaansa ja myynnin heistä riippumattomista syistä. Siksi esitys, mikä pelastaa yrityksiä turhilta konkurseilta, on erittäin kannatettava.

14.08 Antero Laukkanen kd: Arvoisa herra puhemies! Tämä lakiesitys, niin kuin tuo ulosottoon liittyvä seuraava asiakin, ovat näitä väliaikaislakeja, ja käytän tässä nyt tilaisuutta myös kiittää hallitusta siitä, että nämä esitykset ovat tulleet varsin nopeasti ja nämä ovat tulleet valiokunnasta läpi ja ne ajoittuvat sillä tavalla, että niistä on hyötyä tässä koronaepidemian jälkihoidossa hyvin merkittävällä tavalla. Toivon, että täällä läsnä olevat valtioneuvoston jäsenet vievät nämä terveiset sinne koko valtioneuvostolle.

Tämä konkurssilain väliaikaislaki, joka muuttaa konkurssilakia siis siltä osin, että perintää rajoitetaan koronan takia, erityisesti tätä kahdeksan päivän konkurssikehotusta, on hyvin merkittävä väline. Siinä on myös huomioitu, että sen kanssa ei voisi keplotella niin, että ne, jotka ovat jo aikaisemmin olleet sellaisessa tilassa, että yritystoiminta ei ole ollut kannattavaa, voisivat sitten tällä keplotella itselleen lisää aikaa. Siitä, että se on myös huomioitu tässä hyvällä tavalla, myös kiitos hallitukselle.

Yksi asia, johon hallitus saa varautua mielestäni, koskee tätä voimassaoloaikaa, 31. lokakuuta saakka, että joudumme vielä syksyllä täällä uudestaan käsittelemään tätä asiaa ja jatkamaan tämän voimassaoloa, koska tämä, mitä tällä hetkellä koko yrityskentästä kuuluu, viittaa siihen, että näitä konkurseja tai näitä, joilla on konkurssiuhka, tulee meille hyvin merkittävä määrä.

Meillä pitäisi olla nyt yhteinen henki tässä maassa, että pelastetaan niin monta yritystä kuin mahdollista — siis ne, jotka ovat elinkelpoisia ja joilla on siihen toiminnan jatkumiseen mahdollisuus. Meillä on hyvät eväät hoitaa tämä tilanne paremmin kuin 90-luvun laman aikana. Pankit ovat paremmassa kunnossa, taseet ovat vahvoja ja siellä on pelivaraa, maksuvapaita, lyhennysvapaita vuosia siellä on runsaasti myönnetty, ja sekin kertoo sitä kieltä, että kukaan ei halua uusia 90-luvun laman tapahtumia.

Oikeastaan en tätä esitystä nyt sen enempää tässä käy läpi, koska tämä on jo ensimmäisessä käsittelyssä hyvin käyty läpi, mutta ehkä tähän vielä lopuksi sanon tästä harkinnasta, että tätä seurattaisiin nyt huolella, ja sitten jos siltä näyttää, hallituksella olisi se tahtotila, että tätä voimassaoloaikaa jatkettaisiin.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 63/2020 vp

14.12 Ari Koponen ps: Arvoisa herra puhemies! Vaaranahan tässä on, että maksukyvyttömyysolettaman perusteella konkurssiin voidaan nyt asettaa koronasta lamaautuneita yrityksiä, jotka saattaisivat pandemian päätyttyä selviytyä. Toki lakimuutoksesta huolimatta-kin velallinen on edelleen mahdollista asettaa konkurssiin, mutta esitys uskoakseni kuitenkin vähentää koronasta aiheutuvien kohtuuttomien tilanteiden syntymistä, joissa elinkel-
poiset yritykset ajautuisivat konkurssiin.

Lakivaliokunnan ensimmäisen käsittelyn jälkeen olen miettinyt tätä esitystä. Taustalla on tärkeät tavoitteet, ja on oleellista, ettei niiden toteutuminen jää lain tulkinnan ja sovel-
tamisen varaan. Onko hallituksen esittämä ratkaisu estää konkurssiuhkaisen maksukeho-
tuksen käyttö konkurssiin asettamisen perusteena tavoitteeseen nähden riittävä? Sitä en
osaa sanoa. Lakivaliokunta on päätenyt lopputulemaan, ettei konkurssilain säännöksiä
ulosottoon perustuvasta maksukyvyttömyysolettamasta ole perusteltua tässä yhteydessä
muuttaa. Muutokset on nyt tärkeä saada nopeasti voimaan, ja kuten edustaja Laukkanen to-
tesi, seurata niitä.

14.13 Leena Meri ps: Arvoisa puheenjohtaja! Tämä konkurssilain muutos auttaa velalli-
sia ja yrittäjiä, ja tietysti sitä kautta ihan tavallisia ihmisiä, yrittäjäihmisiä, tuolla arjen kes-
kellä. Tosiaan tällä määräaikaisella muutoksella poistetaan tämä kahdeksan päivän maksu-
kehoitus konkurssiperusteena. Kaikki muut konkurssin perusteet jäävät vielä voimaan. Ja
tietysti on hyväkin, että ei esimerkiksi estetty konkurssija kokonaan, ihan senkin takia, että
saattaa olla näin, että on ollut ennen koronaa jo vaikeuksia, plus sitten se, että ei voi koko-
naan poistaa myöskään velkojansuojaa. Se olisi ollut liian radikaali asia.

Haluan tässä vaiheessa valiokunnan puheenjohtajana vielä uudestaan kiittää valiokun-
nan asiantuntijoita, jotka todella kiireellä yömyöhään lukivat näitä esityksiä ja toivat meil-
le arvokkaita kommentteja, ja valiokunnan jäseniä myöskin, jotka perehtyivät todella ly-
hyellä ajalla asioihin. Teimme muun muassa voimaantulosäännökseen muutoksia. Esimer-
kiksi niin, että kun tämä laki päättyy silloin 31.10., niin vireillä oleviin hakemuksiin kärä-
jäoikeudessa sovelletaan vielä tätä poikkeuslakia. Se olisi muuten ollut epäselvä oikeusti-
la. On äärimmäisen tärkeää, että lakiesitykset käsitellään huolellisesti kiireestä huolimatta.
Professori Tuula Linna, joka meillä oli kuultavana, prosessioikeuden professori ja
Lakimiesliiton puheenjohtaja, kiitti valiokuntaa siitä, että me emme tingi kiireellisenä ai-
kanakaan lainsäädännön laadusta.

Täällä oli muutama kommentti tästä lain voimassaolosta, että miksi se on tällainen. Va-
liokunnassa tosiaan kuulemisissa esiintyi monenlaista kantaa. Esimerkiksi konkurssiasia-
mies olisi ollut halukas lyhentämään sitä aikaa, finanssiala samaten, ja sitten esimerkiksi
Suomen Yrittäjät taas jatkamaan lokakuun jälkeenkin. Lakivaliokunta pohti tätä erityisesti
perustuslailliselta pohjalta siinä mielessä, että näissä poikkeusoloissa, vaikka tämä nyt ei
suoranaisesti ole poikkeustilalaki, mutta perustuu tähän poikkeustilaan, että käsitellään kii-
reellisesti, niin katsottiin, että vain sen välttämättömän ajan. Ja kuten edustaja Laukkanen-
kin sanoi, niin voi olla mahdollista, että näitä joudutaan tarkastelemaan, samoin kuin ulos-
oton pykälä, samoin kuin yhdistyslain pykälä, jotka juuri kiireessä tuli.

Tässä haluan vielä tuoda terveisiä: Lakivaliokunta on nyt moneen kertaan kiinnittänyt
huomiota, ja tulee kiinnittämään huomiota, resursseihin. Jos me haluamme, että virkamie-
het ulosotossa, talous- ja velkaneuvojat siellä arjessaan tai tuomioistuimet pystyisivät kä-
sittelemään näitä lisääntyviä asiamääriä, sinne tarvitaan ehdottomasti lisää resursseja, kä-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 63/2020 vp

sipareja tekemään töitä. Ja samaten edelleen taas muistutan siitä, että muun muassa etäyhteyslaitteiden toimivuus tuomioistuimissa ja syyttäjälaitoksissa on tällä hetkellä surkea.

14.16 Kimmo Kiljunen sd: Arvoisa puhemies! Tämä konkurssilain muutos on selkeä, pieni helpotus yrityksille ja myöskin velkaantuneille ihmisille tässä vaikeassa tilanteessa aivan samalla tavalla kuin tänään käsiteltävät ulosottokaaren muutos tai keskustelu kulusluottojen korkokatosta eli pikavippijärjestelmien purkamisesta, tai hillitsemisestä ja hallitsemisesta, sanotaanko tässä muodossa.

Nämä kaikki toimet kertovat siitä, että hallitus suhtautuu vakavasti koronavirukseen aiheuttamiin taloudellisiin vaikutuksiin sekä yrityskenttään että yksityisiin kansalaisiin, mutta se kertoo myöskin siitä, että me olemme ottaneet oppia aikaisemmasta. Täällä käytettiin eräitä puheenvuoroja, viitattiin 90-luvun alun kriisitilanteeseen. Silloinen oikeistohallitus otti meillä aivan toisen linjan kuin nyt tämä nykyinen hallituksemme. Silloin pelastettiin pankit miljardisiirroilla, 10 miljardia euroa käytettiin pankkien pelastamiseen, ja samanaikaisesti yrittäjät, yrityskenttä rojahti. Konkurssiaalto pyyhkäisi Suomen ylitse, ja tämä ylivelkaantumisen kriisi ja kierre, joka sitten vaivasi vuosikymmeniä Suomea — vieläkin on siitä rippeitä jäljellä — jäi meille haavaksi, pitkäaikaiseksi haavaksi.

Nyt hallitus toimii hienolla tavalla määrätietoisesti, ja olen arvostanut myöskin sitä, että oppositio on tässä tukemassa hallitusta, että me yritämme avittaa kriisin yli nyt yrityksiä — myöskin pankkisektorin täytyy tästä selvitä — mutta ennen kaikkea tavallisia kansalaisia. Tämä on oikea linja. Tällä tavalla näitä päätöksiä pitää tässä tehdä, ja yhdessä me tästä selviämme.

14.18 Paula Werning sd: Arvoisa puhemies! Tämän koronaviruspandemian myötä, kuten tiedetään, moni yritys on joutunut tosi haasteelliseen tilanteeseen ja hankalaan taloudelliseen ahdinkoon.

Tämä hallituksen esitys on hyvä ja erittäin kannatettava, ja tulee tehdä kaikki, että velallisen asema tässä konkurssien uhan allakin on turvattu. On tärkeätä, että tämä laki astuu voimaan mahdollisimman pian, ja on myös perusteltua, että tämä määräaikaisuus on voimassa tämän vuoden lokakuun loppuun asti. Mutta kuten tuossa aiemmissa puheenvuoroissakin todettiin, niin pitää olla valmiutta elää hetkessä ja tarkastella myös tätä määräaikaista tilanteesta riippuen. Jos näyttää siltä, että lokakuu on liian aikainen, sitten tulee tarkastella, pitääkö tätä jatkaa.

Tämä ympärillä jylläävä pandemia olikin sitten semmoinen, että on jouduttu tekemään monenlaisia rajoitustoimia, ja ne ovat vaikuttaneet yrittäjien liiketoimintaan ja toimintamahdollisuuksiin. Ei kukaan voinut ennalta arvata sitä, millä tavalla nämä toimenpiteet ovat vaikuttaneet myynti- ja asiakasmääriin ja sitä kautta sitten näihin hankaliin tilanteisiin.

Hallituksen esitys on erittäin kannatettava, ja lakivaliokunnan puheenjohtaja nostikin sieltä seikkoja, mihin valiokunnassa kiinnitettiin huomiota, muun muassa nämä resurssit. Hallituksen esitys on erittäin kannatettava, valiokunnan muutosesitykset huomioon lukien tietysti.

14.19 Mari-Leena Talvitie kok: Arvoisa puhemies! Tämä konkurssilain väliaikainen muutos on tosiaan tarpeellinen ja perusteltu ja siinä mielessä tärkeä, mutta on toivottavaa, että tämän väliaikaisen muutoksen lisäksi myöskin toivotaan, että tällä kaudella edettäisiin

Pöytäkirjan asiakohta PTK 63/2020 vp

siinä, että konkurssilakiin tulisi myöskin pysyvämpiä muutoksia. Me tarvitsisimme semmoista armollista konkurssilakia ja myöskin tukea siihen, että yrittäjällä olisi niin sanottu toinen mahdollisuus.

Sitten tähän konkurssilakiin. Lain tavoitteisiin liittyvät myöskin yrityssaneeraukset, ja sehän on valmis järjestelmä elinkeinokelpoisten yritysten tervehdyttämiseksi. Sinänsä on valitettavaa tämänhetkisessä tilanteessa, että pankit harvoin puoltavat näitä hakemuksia. Jos on niin, että velkojat puoltavat tätä yrityssaneeraukseen hakemista, niin se voidaan tehdä ihan muutamassa pankkipäivässä. Hyvänä esimerkkinä oli Stockmannin ilmoitus — joku aika sitten — maanantaina yrityssaneeraukseen hakeutumisesta, ja keskiviikkona oli jo päätös tiedossa. Mutta jos yritys lähtee itse hakeutumaan tähän yrityssaneeraukseen, niin se on vähintään parin kuukauden prosessi. Kaikki ymmärrämme sen, että jos tilanne on tässä huhtikuussa pahentunut, niin ei ole aikaa hakeutua yrityssaneeraukseen, koska päätös tulisi sitten joskus juhannuksen tietämillä. Siksi on tärkeää, että hallitus nyt pystyisi tätä yrityssaneerausasiaakin edistämään sillä tavalla, että pankeille tehtäisiin kannustimia ja vastuita myöskin puoltaa näitä hakemuksia — jotta yritys pääsee siihen yrityssaneeraukseen, niin viidenneksen eli 20 prosenttia pitää puoltaa näitä hakemuksia. Saneeraukseen haettu yhtiö tarvitsee usein myös sitten rahoitusta ihan tämän uudelleenjärjestelyn toteuttamiseksi. Minkä takia pankit ovat niin nihkeitä puoltamaan tätä asiaa, on se, että pankki joutuu nykylainsäädännössä kirjaamaan luottotappioksi ennen saneerausta antamansa lainat ja takaukset. Jos tapauksia tulisi paljon, tämä tietenkin vaarantaisi myöskin pankin vakavaraisuuden.

Olisin kysynyt jo ensimmäisessä käsittelyssä ja tässä toisessakin käsittelyssä, jos oikeusministeri Henriksson olisi ollut paikalla, mitä kuuluu tälle yrityssaneeraukseen liittyvään lainsäädäntöön: on ollut esillä, että sitä yrityssaneeraukseen pääsyä voitaisiin helpottaa. Toivottavasti tämä asia etenee, tarvitaan vastuullisia ja vaikuttavia ja ripeitä päätöksiä. — Kiitos.

14.22 Sheikki Laakso ps: Arvoisa puhemies! Tätä hallituksen esitystä voi kyllä tukea hyvinkin, ja pakko on tietysti tuoda esiin, että tässähän tietysti taustana on se, ettei tätä pystyttäisi käyttämään väärin ja tietyt tahot rupeaisi sitten niin sanotusti pitämään huolen, että saavat omansa nopeasti; koska tällä hetkellä yhteiskunta kuitenkin yrittää välttää näitten maksujen perimistä, niin tässä tulee aika nopeasti houkutus jollekin yritykselle päästä niin sanotusti ohi ja käydä hakemassa omansa pois tällä konkurssin uhkaamisella.

Tästä aasinsiltana voin mennä siihen, että toisin edelleen esiin sitä, että tässä kun joudutaan käsittelemään tätä asiaa, niin tämä saisi olla loppupelissä... Nyt tämä on todella lyhyt aika, ja kun tiedetään joka tapauksessa, että tämän koronan aiheuttama taloudellinen tuska tulee jatkumaan kuitenkin useita vuosia eteenpäin, niin tämä tilannehan ei varmasti tule muuttumaan mihinkään. Tässä tulee olemaan niitä yrityksiä, mitkä pääsevät koronasta yli, mutta koronan aiheuttaman tappiokierteen, sen taistelun edessä joutuu monikin yritys tekemään helposti 5 vuotta töitä, ja varmasti siellä luottoluokitukset ovat huonoja ja joudutaan jättämään sellaiset hyvätkin hankkeet tekemättä, kun ei saa rahoituksia mistään. Monellakin pk-sektorin yrittäjällä on aika haasteellinen tulevaisuus edessäpäin, että saadaan pysymään se pää vedenpinnan yläpuolella, vaikka korona olisikin mennyt ohi ja pääsääntöisesti näyttää, että maailma rupeaisi pyörimään. Sen takia olen sitä mieltä, että siinä samassa käsittelyssä, kun joka tapauksessa näitä asioita ruvetaan nyt muokkaamaan, konkurssilakeja uusiksi, henkilöyhtiöitä pitäisi konkurssitapauksissa kohdella samalla tavalla

Pöytäkirjan asiakohta PTK 63/2020 vp

kuin osakeyhtiöitä. Se on sanomatta selvää, että jos siellä kommandiittiyhtiössä on pumpattu rahat pihalle sieltä firmasta, niin sitä ei hyväksytä siihen hommaan, mutta jos selkeästi on vaikka viimeisen 5 vuoden aikana kohtuullisesti palkkaa nostettu — ainakin usein monessa on nostettu jopa aika vähänkin sitä palkkaa, huomattavasti vähemmän kuin samassa työpaikassa oleva työntekijä — niin silloin nähdään, että se konkurssi- ja maksuvaikeus ei ole tullut siitä asiakkaan omasta rahan pumppaamisesta, jolloin sen takia ihan samalla lailla pystyttäisiin kohtelevaan kuin osakeyhtiöitäkin tässä tilanteessa.

14.25 Pauli Kiuru kok: Arvoisa herra puhemies! Kun konkurssista puhutaan, niin monelta tulee ensimmäisenä mieleen yritykset, jotka tuottavat uusia tavaroita tai palveluita. Kun hieman laajennetaan, niin meillä on erittäin suuri ja kasvava joukko yrityksiä, jotka ovat kulttuurin ja liikunnan kanssa tekemisissä, työllistävät sitä kautta paljon pieniä yrittäjiä, jotka ovat nyt suuressa hädässä. Otan yhtenä esimerkkinä kulttuurin puolelta, omalta paikakunnaltani Valkeakoskelta, ison kulttuuritapahtuman, joka on nimeltään Työväen Musiikkitapahtuma. Sen piti olla tänä vuonna heinäkuun viimeisellä viikolla, mutta ei ole, valitettavasti näin. Useana vuonna olen siellä muun muassa edustaja Pia Viitasen kanssa keskustellut, ja tapahtuma ja kulttuuri meitä yhdistää puoluerajat ylittäen. Tällainen iso festivaali työllistää monta paikallista yrittäjää joko suoraan tai välillisesti, ja nyt myös nämä yrittäjät ovat pulassa.

Se, mitä lisätalousarviossa kulttuurille, liikunnalle ja nuorisotyölle osoitettiin, oli oikeansuuntaista. Pahoin pelkään, että tämä 19 miljoonaa, mikä siellä oli erityisesti kohdistettu kulttuurin ammattilaisille ja kulttuuritapahtumille, ei välttämättä kyllä tule riittämään. Toivotaan, että nämä arvokkaat tapahtumat ja niiden pitkä historia jatkuvat myös ensi vuonna.

14.27 Timo Heinonen kok: Arvoisa herra puhemies! Tuossa aiemmin yritin hivenen käydä läpi tilanteen poikkeuksellista vakavuutta. Kävin läpi muun muassa sitä, miten lomautettujen määrä suhteutuu 90-luvun lamaan, ja me olemme siis tällä hetkellä vakavammissa tilanteessa lomautettujen suhteen kuin 90-luvun laman pahimpina hetkinä olimme. Meillä oli maaliskuussa lomautettuna kokoaikaisesti yli 65 000 suomalaista, kun edellinen tilastointiennätys lomautetuista oli helmikuulta 1993, kun lomautettuja oli yli 55 000. 2008 finanssikriisin huippu oli noin 40 000, ja nyt on arvioitu, että huhtikuussa eli tämän kuukauden jälkeen lomautettujen määrä voisi nousta jopa 155 000:een. Myös työ- ja elinkeinoministeriön työttömien työnhakijoiden määrä on vuoden takaisesta noussut jo nyt 70 000:lla. Mikä myös näissä luvuissa eroaa ja kertoo laajasta kriisistä, on se, että korkeasti koulutettuja on tällä hetkellä lomautettuna noin 8 000. 90-luvun lamassa korkeasti koulutettujen lomautukset pysyivät noin tuhannessa ja 2008 kriisissäkin 3 000—4 000:n haarukassa.

Konkurssiuhka on siis ilmeinen, ja nyt on tärkeää, että me pystyisimme yrityksiä tukemaan. Minua on häirinnyt se, että julkisuudessa on arvosteltu Business Finlandia näiden tukien jakamisesta. Eihän, arvoisa puhemies, se ole Business Finlandin vika, että Business Finland jakaa sille annetun määrärahan sille annettujen kriteereiden ja lainsäädännön pohjalta. Hallituksen olisi pitänyt muuttaa näitä Business Finlandin jakokriteerejä, ja silloin nämä rahat olisi saatu kohdennettua niille yrityksille, jotka niitä nimenomaan nyt eniten tarvitsevat. Siinä mielessä on kyllä lähes vastuunpakoilua hallitukselta vierittää syytä virkamiesten ja Business Finlandin niskaan, sillä syyllinen löytyy kyllä hallituksella helpoiten, kun katsoo peiliin.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 63/2020 vp

Tämä konkurssilaki nyt auttaa onneksi näitäkin yrityksiä, niitä ei välittömästi voida haakea konkurssiin. Toivotaan, että näitä muutoksia ja suoria tukia yrityksille saataisiin.

Pidän myös myönteisenä sitä, että kokoomuksen esitykseen arvonlisäveron palautuksesta hallitus on tarttunut. Toki se tekee sen korkealla korolla ja lyhyellä takaisinmaksuajalla. Se ei itse asiassa ole yritystuki vaan kallis laina näille yrityksille, ja eduskunta toivottavasti sitä vielä tarkastelee.

14.30 Antero Laukkanen kd: Arvoisa herra puhemies! Vielä muutama huomio:

Tässä valiokunnan puheenjohtaja nostikin esille näiden resurssien tarpeellisuuden, ja tästä kävimme kyllä hyvin huolellisen keskustelun ja pohdimme, miten voisimme lisätä tätä painoarvoa nyt hallituksen suuntaan ja tuoda tämän tosiasian eteen, että kun tehdään tällainen tarpeellinen lainmuutos, niin sitten sen koko ketjun, mikä liittyy siihen, pitäisi olla kunnossa. Silloin tätä resurssikysymystä halusimme alleviivata tässä mietinnössä todeten, että valiokunta edellyttää, että niiden resurssien riittävyydestä huolehditaan kiireellisesti. Tuli ilmi selkeästi, että kun viranomaiset sitten käsittelevät näitä hakemuksia ja muita, pitää olla ne riittävät resurssit, jotta sen takia eivät sitten yritykset joudu konkurssiin.

Konkurssilainsäädäntöhän on Suomessa tärkeä lainsäädäntö, koska se antaa laillisen mahdollisuuden lopettaa kannattamaton liiketoiminta. Siis konkurssiin joutuminen ei ole rikos, vaikka usein Suomessa siihen liittyy sellainen häpeän tunne, jos yrittäjä ajautuu konkurssiin. Häpeään ei ole syytä silloin, kun vain liiketoiminnan edellytykset luontaisesti loppuvat. Nyt tämä kriisi johtaa siihen, että hetkellisesti monen yrittäjän toiminnan kannattavuus katoaa sillä tavalla, että liiketoiminta ei ole enää mielekästä, ja silloin se konkurssi on se, mitä se yrittäjä pohtii. Nyt tämän lain puitteissa saa ehkä vähän lisää harkinta-aikaa.

Sitten toisena asiana nostaisin tämän, että kun nyt konkurssilakia tältä osin on muutettu, niin sitten meillä ovat vielä nämä yksityiset henkilöt, jotka joutuvat joko kokonaan työttömäksi tai lomautetuksi, ja jos lomautus jatkuu vielä pitkäänkin, niin se voi tarkoittaa henkilökohtaisen talouden romahtamista. Toivoisin, että hallitus nyt vakavasti pohtisi myös henkilökohtaisen konkurssin mahdollisuutta, jotta ei pitkitettäisi tätä ahdistusta, joka mahdollisesti koronapandemiasta ihmisille tulee. Eli olisi tärkeää nyt huomioida tämä kokonaisuus, että niin moni kuin mahdollista pelastettaisiin tässä tilanteessa.

14.33 Hussein al-Tae sd: Arvoisa puhemies! Erinomainen laki, joka on toivottavasti menossa pian läpi, ja nyt kun sitä pohtii, niin sen mukana tässä on hyvin tullut myöskin edustaja Laukkaselta tämä ajatus pohdinnasta ja kokonaisvaltaisuudesta.

Suomalaisilta menee noin 40 prosenttia tuloistaan asumismenoihin, ja tässä kohtaa on pohdittava myöskin häätökäytäntöjä uudella tavalla, että näitä järjestelyjä esimerkiksi ulosottomiehen kanssa voisi käsitellä uusiksi. Tästä olen tehnyt kirjallisen kysymyksen, johon olen myöskin saanut vastauksen.

Toivottavasti pian saadaan täydentäviä, tähän koronakriisiin liittyviä lakialoitteita, joissa tätä joustavuutta voitaisiin kotitalouksille antaa, sillä lomautettu henkilö tai työttömäksi jäänyt henkilö joutuu vääjäämättä maksuvaikeuksiin. Tämän vuoksi samalla, kun me pohdimme näitä konkurssiasioita, on pohdittava myöskin yksilöä ja henkilöä näissä kysymyksissä, ja siksi toivoisin, että tämän hyvän lain lisäksi eduskuntaan tulisi muita lakeja, joilla näitä häätökäytäntöjä voitaisiin väljentää.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 63/2020 vp

Keskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyn, hallituksen esitykseen HE 46/2020 vp sisältyvän lakiehdotuksen. Lakiehdotuksen toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.